

Laidiens: 22.07.2008., Nr. 111

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvie noteikumi Nr.104

Rīgā 2008.gada 18.jūlijā (prot. Nr.29, 2.p.)

Normatīvie noteikumi par kritērijiem atvērto fondu ieguldījumu objektu atbilstībai ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma prasībām

Izdoti saskaņā ar Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma 61.panta sesto daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. "Normatīvie noteikumi par kritērijiem atvērto fondu ieguldījumu objektu atbilstībai Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma prasībām" (tālāk tekstā – noteikumi) nosaka kritērijus atvērto ieguldījumu fondu (apakšfondu) (tālāk tekstā – atvērtie fondi) ieguldījumu objektu atbilstībai Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma (tālāk tekstā – likums) prasībām.
2. Noteikumi ir saistoši Latvijas Republikā licencētām ieguldījumu pārvaldes sabiedrībām (tālāk tekstā – sabiedrība), veicot atvērto fondu pārvaldīšanu.

II. Pārvedami vērtspapīri

3. Pārvedami vērtspapīri ir likuma prasībām atbilstoši ieguldījumu objekti, ja iespējamie zaudējumi no ieguldījumiem šādos finanšu instrumentos ir ierobežoti un nepārsniedz to iegādes vērtību (daļēji apmaksātam finanšu instrumentam – pilnu tā iegādes vērtību) un ja tie atbilst visiem turpmāk minētajiem kritērijiem:
 - 3.1. to likviditāte neierobežo likumā noteiktās ieguldījumu apliecību atpakaļpirkšanas prasības izpildi;
 - 3.2. tie ir ticami novērtējami;
 - 3.3. par tiem ir pieejama pietiekama informācija;
 - 3.4. tie ir bez ierobežojumiem atsavināmi (*are negotiable*);
 - 3.5. tie atbilst atvērtā fonda ieguldījumu politikai;
 - 3.6. ar tiem saistītie riski pienācīgi aptverti atvērtā fonda risku vadības procesā, kā arī nepārtraukti tiek novērtēti ar pārvedamo vērtspapīru saistītais risks un tā ietekme uz ieguldījumu portfeļa riska profilu kopumā.
4. Regulētā tirgū iekļautie vai tirgotie (tālāk tekstā – RTT) pārvedamie vērtspapīri ir atzīstami par likvidiem un bez ierobežojumiem atsavināmiem, ja vien sabiedrības rīcībā nav informācijas, kas liecina par pretējo.

5. Ja pārvedams vērtspapīrs nav RTT vai sabiedrības rīcībā ir informācija, kas liecina, ka ieguldījums kādā RTT pārvedamā vērtspapīrā var apgrūtināt ieguldījumu apliecību atpakaļpirkšanas prasības ievērošanu, sabiedrība izvērtē pārvedamā vērtspapīra likviditātes risku, ņemot vērā šādus faktorus:

5.1. pārvedamā vērtspapīra emisijas apmēru un apgrozījumu;

5.2. ja cenu nosaka piedāvājums un pieprasījums tirgū, emisijas kopējo apmēru un to emisijas daļu, ko fonda pārvaldītājs plāno pirkt, kā arī pirkšanas vai pārdošanas iespēju un darījumu veikšanai nepieciešamā laika izvērtējumu – pārvedamā vērtspapīra apmēru, salīdzinot ar tā apgrozījumu noteiktā laika posmā;

5.3. atsevišķos gadījumos par noteiktu laika periodu veiktos neatkarīgos pārvedamā vērtspapīra pirkšanas un pārdošanas cenu izvērtējumus, kas var norādīt uz pārvedamā vērtspapīra salīdzinošu likviditāti un pirkšanas un pārdošanas iespējām, kā arī sniegt pieejamo cenu salīdzinājumu;

5.4. tirgus starpnieku un tirgus uzturētāju, kuri veic tirdzniecību ar attiecīgo pārvedamo vērtspapīru, skaita un kvalitātes analīzi, novērtējot pārvedama vērtspapīra otrreizējā tirgus aktivitātes kvalitāti.

6. Ja kāda pārvedama vērtspapīra likviditāte ir novērtēta kā nepietiekama, šāda pārvedama vērtspapīra iegāde vai turēšana

atvērtā fonda ieguldījumu portfeli ir pieļaujama tikai tādā gadījumā, ja portfeli ir pietiekams likvidu pārvedamu vērtspapīru apmērs, kas ļauj nodrošināt ieguldījumu apliecību atpakaļpirkšanas prasības ievērošanu.

7. Pārvedami vērtspapīri ir ticami novērtējami, ja ir pieejama šāda informācija:

7.1. RTT finanšu instrumentiem – precīzu, ticamu un regulāri (periodiski) atjaunotu cenu veidā, kas ir tirgus cenas vai cenas, kuras noteiktas ar vērtēšanas sistēmu, kas ir neatkarīga no emitentiem;

7.2. pārējiem finanšu instrumentiem – regulāri (periodiski) veikta novērtējuma veidā, balstoties uz pārvedamu vērtspapīru emitenta sniegtu informāciju vai ieguldījumu pētījumu, kas sagatavots, ievērojot Finanšu instrumentu tirgus likumā noteiktās vai tām pielīdzināmas prasības.

8. Pietiekama informācija par pārvedamiem vērtspapīriem ir:

8.1. RTT pārvedamiem vērtspapīriem – tirgum pieejama regulāra, precīza un vispusīga informācija par vērtspapīru vai, ja nepieciešams, par vērtspapīra portfeli;

8.2. pārējiem finanšu instrumentiem – sabiedrībai pieejama regulāra un precīza informācija par vērtspapīru vai, ja nepieciešams, par vērtspapīra portfeli.

9. Pārvedami vērtspapīri, kas nav RTT, var tikt atzīti par bez ierobežojumiem atsavināmiem vienīgi tad, ja sabiedrība ir izvērtējusi pārvedamo vērtspapīru atsavināšanas iespējas un atzinusi, ka, ieguldot šādos pārvedamos vērtspapīros, būs iespējams nodrošināt ieguldījumu apliecību atpakaļpirkšanas prasības ievērošanu.

10. Sabiedrība atbilstoši atvērtā fonda risku pārvaldīšanas politikai un risku vadības procedūrām nepārtraukti novērtē ne tikai ar attiecīgajiem pārvedamiem vērtspapīriem saistītos riskus, bet arī to ietekmi uz atvērtā fonda ieguldījumu portfeļa riska profilu kopumā.

11. Par pārvedamiem vērtspapīriem ir atzīstami arī šādi ieguldījumi, kas atbilst 3.punktā minētajiem kritērijiem:

11.1. ieguldījumi tādu slēgto fondu ieguldījumu apliecībās (daļās), kas dibināti kā ieguldījumu komercsabiedrības vai ieguldījumu fondi (*constituted as investment companies or as unit trusts*) un atbilst šādiem kritērijiem:

11.1.1. tiem ir saistoši korporatīvās vadības principi, kas attiecas uz komercsabiedrībām;

11.1.2. ja slēgtā fonda līdzekļus pārvalda cita komercsabiedrība slēgtā fonda vārdā, uz šo komercsabiedrību attiecas valsts tiesību aktos noteiktās ieguldītāju aizsardzības prasības un tā ir attiecīgās valsts ieguldītāju aizsardzības sistēmas dalībnieks;

11.2. ieguldījumi tādu citu (11.1.punktā neminētu) slēgto fondu ieguldījumu apliecībās (daļās), kas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem dibināti kā slēgtie ieguldījumu fondi (*constituted under the law of contract*) un atbilst šādiem kritērijiem:

11.2.1. tie ir pakļauti korporatīvās vadības principiem, kas ir līdzvērtīgi tiem, ko ievēro komercsabiedrības;

11.2.2. slēgtā fonda līdzekļu pārvaldītājs ir attiecīgās valsts ieguldītāju aizsardzības sistēmas dalībnieks;

11.3. ieguldījumi tādos finanšu instrumentos, kas ir balstīti uz citiem aktīviem vai saistīti ar aktīvu ienesīgumu, kas var atšķirties no likuma prasībām atbilstošiem atvērtā fonda ieguldījumu objektiem.

12. Izvērtējot slēgtā fonda korporatīvās vadības principus, ņem vērā, vai:

12.1. ieguldījumu apliecību (daļu) turētāju tiesības ir nostiprinātas slēgtā fonda prospektā (nolikumā vai citā līgumā, uz kuru balstoties fonds ir izveidots) un paredz:

12.1.1. tiesības balsot par būtiskiem ar fonda darbību saistītiem jautājumiem lēmumu pieņemšanas procesā (t.sk. par slēgtā fonda aktīvu pārvaldošās sabiedrības apstiprināšanu un nomaiņu, grozījumiem prospektā, izmaiņām ieguldījumu politikā, apvienošanās, likvidāciju);

12.1.2. tiesības kontrolēt fonda ieguldījumu politikas atbilstību fonda prospektā noteiktajam;

12.2. fonda manta ir no pārvaldošās sabiedrības nošķirts aktīvu kopums un uz fondu ir attiecināmi likvidācijas noteikumi, kas aizsargā ieguldījumu apliecību (daļu) turētāju īpašumtiesības.

13. Sabiedrība izvērtē, vai, ieguldot atvērtā fonda līdzekļus slēgto fondu apliecībās (daļās), tiek ievērotas likumā un atvērtā fonda prospektā noteiktās ieguldījumu ierobežojumu prasības.

III. Naudas tirgus instrumenti

14. Naudas tirgus instrumenti ir likuma prasībām atbilstoši ieguldījumu objekti, ja ir ievēroti visi turpmāk minētie nosacījumi:

14.1. tie ir vai nav RTT un atbilst kritērijam – “parasti tirgoti naudas tirgū”;

14.2. tie ir likvidi;

14.3. tie ir precīzi novērtējami jebkurā laikā.

15. Valsts iekšējā aizņēmuma un pašvaldību parādzīmes, noguldījumu sertifikāti, īstermiņa parādzīmes un bankas akceptēti vekseli ir finanšu instrumenti, kas atbilst kritērijam – “parasti tirgoti naudas tirgū”.

16. Naudas tirgus instrumenti ir atzīstami par finanšu instrumentiem, kas parasti tirgoti naudas tirgū, ja tie atbilst vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

16.1. sākotnējais termiņš līdz to dzēšanai nepārsniedz 397 dienas;

16.2. atlikušais termiņš līdz to dzēšanai nepārsniedz 397 dienas;

16.3. to ienesīgums atbilstoši naudas tirgus nosacījumiem tiek koriģēts regulāri vismaz reizi 397 dienās;

- 16.4. to riska profils, ieskaitot kredītrisku un procentu likmju risku, atbilst tādu finanšu instrumentu riskiem, kuru dzēšanas termiņš nepārsniedz 397 dienas vai kuriem piemēro ienesīguma korekciju atbilstoši 16.3.punktā minētajam.
17. Naudas tirgus instrumenti, kas parasti tiek tirgoti naudas tirgū un kas ir RTT, atzīstami par likvīdiem un precīzi novērtējamiem jebkurā laikā, ja vien sabiedrības rīcībā nav informācijas, kas liecina par pretējo.
18. Naudas tirgus instruments, kas nav parasti tirgots naudas tirgū vai nav RTT vai par kuru sabiedrības rīcībā ir 17.punktā minētā informācija, ir atzīstams par likuma prasībām atbilstošu ieguldījumu objektu tikai pēc tam, kad sabiedrība ir atbilstoši izvērtējusi naudas tirgus instrumenta likviditāti un to, vai tā vērtību var precīzi noteikt jebkurā laikā.
19. Naudas tirgus instrumenti uzskatāmi par likvīdiem, ja tos var pārdot bez ievērojamiem zaudējumiem pietiekami īsā laikā, lai tiktu ievērots sabiedrības pienākums atpirkt ieguldījumu apliecības no atvērtā fonda ieguldītājiem prospektā noteiktajā laikā un kārtībā.
20. Izvērtējot naudas tirgus instrumenta likviditāti, ņem vērā šādus faktorus:
- 20.1. tirdzniecības un cenu noteikšanas (*quotes*) biežumu;
- 20.2. starpnieku skaitu, kas ir gatavi pirkt un pārdot instrumentu un uzturēt konkrētā instrumenta tirgu, tirdzniecības raksturojumu (*nature of marketplace trades*), t.sk. laiku, kas nepieciešams, lai pārdotu instrumentu, piedāvājuma izteikšanas metodi, norēķinu veikšanas un naudas tirgus instrumenta pārvešanas (*transfer*) mehānismu;
- 20.3. emisijas vai emisijas programmas apmēru;
- 20.4. iespēju atpirkt, izpirkt vai pārdot naudas tirgus instrumentu īsā laikā (piemēram, līdz septiņām darbdienu) bez ievērojamiem zaudējumiem, par ko liecina zema komisijas maksa un neliela starpība starp pirkšanas un pārdošanas cenu un īss norēķinu termiņš (*settlement delay*).
21. Izvērtējot, vai tiks nodrošināts, ka ieguldījums attiecīgajā naudas tirgus instrumentā negatīvi neietekmē atvērtā fonda likviditāti (pienākumu atpirkt ieguldījumu apliecības no ieguldītājiem prospektā noteiktajā laikā un kārtībā), ņem vērā šādus faktorus:
- 21.1. atvērtā fonda ieguldījumu apliecību turētāju struktūru un koncentrāciju (piemēram, pēc ģeogrāfiskā kritērija vai apliecību koncentrācijas noteikta rakstura apliecību turētājiem);
- 21.2. tipiskā ieguldītāja (ieguldītāja, kuram paredzēts atvērtais fonds) raksturojumu;
- 21.3. informācijas kvalitāti par atvērtā fonda naudas plūsmām;
- 21.4. prospektā noteiktos ierobežojumus ieguldījumu apliecību atpakaļpirkšanai.
22. Ja kāds no 20. vai 21.punktā minēto faktoru izvērtējumiem liecina, ka tas negatīvi ietekmē instrumenta likviditāti, sabiedrība atbilstoši risku pārvaldības procesam izvērtē, vai naudas tirgus instruments joprojām atzīstams par likvīdu.
23. Ņemot vērā 20.–22.punktā minēto naudas tirgus instrumentu likviditātes izvērtējumu, sabiedrība atbilstoši plāno atvērtā fonda ieguldījumu portfeļa struktūru un paredzamās naudas plūsmas tā, lai saskaņotu sagaidāmās naudas plūsmas no atvērtā fonda ar ieguldījumu portfeli esošo atbilstošās likviditātes vērtspāpīru pārdošanas iespējām.

24. Naudas tirgus instrumentus var precīzi novērtēt jebkurā laikā, ja pastāv precīza un ticama vērtēšanas sistēma, kas atbilst šādiem kritērijiem:

24.1. vērtēšanas sistēma ļauj aprēķināt atvērtā fonda aktīvu neto vērtību atbilstoši tai vērtībai, par kādu fonda ieguldījumu portfeli esošos finanšu instrumentus iespējams apmainīt (pārdot) darījumā starp labi informētām, ieinteresētām un finansiāli neatkarīgām personām;

24.2. vērtēšana pamatota uz tirgus datiem vai vērtēšanas modeļiem.

25. Naudas tirgus instrumenti, kas nav RTT, ir likumam atbilstoši ieguldījumu objekti, ja ir ievērotas šādas prasības:

25.1. tie ir parasti tirgoti naudas tirgū atbilstoši 16.punktā noteiktajiem kritērijiem;

25.2. tie ir likvīdi atbilstoši 19.punktā noteiktajam;

25.3. tos var precīzi novērtēt jebkurā laikā atbilstoši 24.punktā noteiktajam;

25.4. tie ir brīvi pārvedami;

25.5. par tiem ir pieejama atbilstoša informācija, lai izvērtētu ar ieguldījumiem saistītos riskus, t.sk. novērtētu kredītrisku, kas saistīts ar ieguldījumiem šādos instrumentos, atbilstoši 26.–28.punktā noteiktajām prasībām.

26. Informācija par naudas tirgus instrumentiem, kas nav RTT un ko emitējusi tāda komercsabiedrība, kuras vērtspapīri ir RTT, vai uz ieguldījumiem šādos naudas tirgus instrumentos attiecas ieguldītāju aizsardzība (atbilstoši likuma 62. panta otrās daļas 5.punkta prasībām), vai par naudas tirgus instrumentiem, kurus ir emitējusi dalībvalsts pašvaldība vai starptautiska finanšu institūcija, bet kurus negarantē dalībvalsts vai federālas dalībvalsts gadījumā – kāda no federācijas locekļiem –, ir atbilstoša, ja ievērotas šādas prasības:

26.1. informācija gan par emisiju vai emisijas programmu, gan par emitenta tiesisko un finansiālo stāvokli ir pieejama pirms naudas tirgus instrumenta emisijas;

26.2. 26.1.punktā minētā informācija tiek regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā, atjaunota, kā arī tiek atjaunota pēc katra nozīmīga notikuma;

26.3. 26.1.punktā minēto informāciju ir pārbaudījusi neatkarīga, kvalificēta trešā persona. Šī persona ir specializējusies finanšu un juridisko dokumentu pārbaudīšanā un pakļauta godprātīgiem profesionālās darbības standartiem;

26.4. ir pieejama un ticama statistika par emisiju vai emisijas programmu.

27. Informācija par naudas tirgus instrumentiem, kas nav RTT un ko emitējusi vai garantējusi kredītiestāde (atbilstoši likuma 62. panta otrās daļas 4.punkta prasībām), ir atbilstoša, ja ievērotas šādas prasības:

27.1. informācija par emisiju vai emisijas programmu vai par emitenta tiesisko un finansiālo stāvokli ir pieejama pirms naudas tirgus instrumenta emisijas;

27.2. 27.1.punktā minētā informācija tiek regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā, atjaunota, kā arī tiek atjaunota pēc katra nozīmīga notikuma;

27.3. ir pieejama ticama statistika par emisiju vai emisijas programmu vai citi dati, kas ļauj pietiekami izvērtēt kredītrisku attiecībā uz ieguldījumiem šādos finanšu instrumentos.

28. Informācija par naudas tirgus instrumentiem, kas nav RTT un ko emitējusi vai garantējusi dalībvalsts vai dalībvalsts pašvaldība, cita valsts vai federālas valsts gadījumā – viena no federācijas locekļiem –, Eiropas